

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/3 Winter 2016, p. 661-678
DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9418>
ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

Article Info/Makale Bilgisi

✍ Received/Geliş: 03.03.2016 ✓ Accepted/Kabul: 10.04.2016
✍ Referees/Hakemler: Prof. Dr. Mehmet Dursun ERDEM –
Prof. Dr. Mustafa KURT – Doç. Dr. Nezir TEMUR

This article was checked by iThenticate.

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE GÖRSEL-İŞİTSEL KAYITLARLA ÇEVRIYAZI UYGULAMALARI*

Osman COŞKUN**

ÖZET

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında farklı ihtiyaçlara cevap verebilmek için her türlü akademik ve uygulamaya yönelik çalışmaların yapılması kaçınılmazdır. Yabancı dil öğretiminde çeviribilim bu anlamda ele alınması gereken bir alandır. Ardıl veya eş zamanlı çeviri eğitimine girişte kaynak dilde kayda alınan kısa süreli film, video, konferans, sunum gibi görsel-ışitsel kayıtlar öğrenmeye destek olmak amacıyla kaynak olarak kullanılabilir mi? Kaynak dildeki kayıtlarda geçen sözel ifadelerin standart yazı diline aktarımında sorunlar nelerdir? Bu kayıtlar sözlü çeviri uygulamalarında nasıl kullanılabilir? Sözel dilin yazılı metne dönüştürülmesi ve kaynak dilden amaç dile çevirisinin yapılması süreci nasıl işlemektedir? Bu çalışmada yukarıda belirttiğimiz sorular çerçevesinde çevriyazı (fr: transcription) uygulamaları ele alınacaktır. Kısa film destekli örnek çevriyazı uygulama çalışması yapılacaktır. Ardıl veya eş zamanlı çeviri eğitimine girişte kaynak dilde kayda alınan kısa süreli film, video, konferans, sunum gibi görsel-ışitsel kayıtların öğrenmeye destek amaçlı kullanılması öğrencilerin çeşitli dil becerilerini geliştirmede katkı sağlayacaktır. Yabancı dil öğretiminde çeviri uygulamaları çalışmalarında görsel-ışitsel kayıtlardaki sözel öğelerin yazıya aktarılması etkinlikleri kelimelerin bağımsız veya bir bağlam içinde anlamlarının değiştiğini fark edebilmelerine imkân sağlayacaktır. Bu çalışmalar sırasında öğrenilen dilde yapılan çevriyazı çalışmaları yazılı anlatım ve yazma becerilerinin geliştirilmesine de katkı sağlayacaktır. Bu çalışmada Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine sözlü çeviri eğitiminin ne tür katkıları olabileceği konusu irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, sözlü çeviri, görsel-ışitsel kayıtlar, çevriyazı

* Bu çalışma 22-23 Aralık 2014 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilen I. Uluslararası Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Sempozyumu: Teknoloji Tabanlı Öğretim konulu sempozyumda sunulan özet bildirinin genişletilmiş hâlidir.

** Yrd. Doç. Dr. Marmara Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Fransızca Mütercim Tercümanlık El-mek: ocoskun77@gmail.com

INTERPRETATION APPLICATIONS WITH AUDIOVISUAL RECORDS IN TURKISH TEACHING TO FOREIGNERS: TRANSCRIPTION PROCESS

ABSTRACT

To answer for different needs in the field of teaching Turkish as a foreign language, it is essential to work in all types of academic and practice areas. Translation studies in foreign language teaching is an issue to be considered within this context. Can audio-visual recordings in the source language such as short films, videos, presentations, conferences be made use of as a resource to support consecutive or simultaneous translation methodology learning? Is there a problem in the transfer of records from the source language to the standard written language of verbal expression? How can these records be used in interpreting applications? How is the process of converting from verbal expression to the standard written language and its translation from the source language into the target language? In this study, transcription applications will be discussed in the context of the questions mentioned above. A Short film supported transcription application will be conducted. The use of audiovisual records taken in the source language such as short film, video, conference and presentation in introduction to consecutive or simultaneous translation course as support in learning will contribute to learners in development of various language skills. In translation practice works in foreign language teaching, exercises of transcription of audiovisual records will enable learners to understand that there may be independent or contextual changes in the meanings of the words. Transcription exercises in the source language during the lesson will contribute to learners in development of written communication and expression skills. It will be discussed what kind of contribution this issue will have in teaching Turkish as a foreign language will be discussed.

STRUCTURED ABSTRACT

The use of audiovisual records taken from the source language such as short films, videos, conferences and presentations in introduction to consecutive or simultaneous translation course as a support in learning will contribute to learners in development of various language skills. In translation practice works in foreign language teaching, exercises of transcription of audiovisual records will enable learners to understand that there may be independent or contextual changes in the meanings of the words. Transcription exercises applied during the lesson in the source language will further the learners in development of written communication and expression skills. What kind of contributions this issue will have in teaching Turkish as a foreign language will be discussed.

Introduction

To satisfy different needs in the field of teaching Turkish as a foreign language, it is essential to work in all types of academic and

Turkish Studies

practice areas. A translation study in foreign language teaching is an issue to be considered within this context. Can audio-visual recordings in the source language such as short films, videos, presentations, conferences be made use of as a resource to support consecutive or simultaneous translation methodology learning? Is there a problem in the transfer of records from the source language to the standard written language of verbal expression? How can these records be used in interpreting applications? How is the process of converting from verbal expression to the standard written language and its translation from the source language into the target language? In this study, transcription applications will be discussed in the context of the questions mentioned above. A Short film supported transcription application will be conducted.

Verbal Language Transfer to the Standard Script language - Transcription Process

Increase of audio tape, audiovisual translations interested in cinema, subtitle films, soundtrack and dubbing. Subtitle, soundtrack and dubbing practice accelerates simultaneous with the technological developments.

As a verbal expression transfer to script, the transcription is only one part of this process. In this process, this translation is combined with voice by the help of technical operations and then is reflected on the screen simultaneously. Constantly it may not be feasible to be reflected in verbal expression on the screen simultaneously. By the exigencies of synchronisation between the image, volume and tape script, translator has to do abbreviate, grouping or alternate in according to our context. In this study, we also worked the translation processes of subtitle, sound recording and dubbing used on the cinema, on the movie and on audio recording. However, in the teaching process all of the verbal expression is transcribed differently the technical translation process. In the teaching areas at first we translate from source language verbal expression to source language transcription and then to target language transcription. These studies were composed to reconcile the transcription process with the process of foreign language teaching.

Preliminary

At this stage first, you must determine students' levels. For this work, you can use an evaluation, measurement, and assessment and testing instruments to survey they language level. Then you will search audio-visual recording appropriate for students' language level. This research can be done via Internet or various databases. During this study, you have to consider student's variables such as their interests, their socio-cultural structures.

For example, if you choose an example including extreme political rhetoric, it may cause the chaos in the classroom and it may take away from the main idea of your work. Record for the transcription process will be selected, should not exceed 4 or 5 minutes and short-time podcast should be preferred. An appropriate record of 4 or 5 minutes section of a long audiovisual recording is considered in this context. This study is

Turkish Studies

recommended to be performed within at least two or three hours in the classroom.

Listening process

Listening is one of the most important phases of the transcription process.

Listening activity to foreign language teaching is carried out in three stages:

1. Preparation for listening (Pre-listening)
2. Listening.
3. After listening (Post-listening)

We have applied this stage to the transcription process in.

Preparation for listening (Pre-listening): In this process, the teacher focused the attention of the students to the audio-visual recording that they will listen to. The teacher gives very general information about the content. He explains the process to students and summarizes the study to be done during or after listening. At this stage, teacher asks a variety of questions to students for preparation. So listen to the students, how they watch the recording of the words already learned how much it would have made a preliminary study for they can understand in this process.

Listening: This process is a phase that students generally perceive or comprehend audio-visual recording benefiting from the foreign language grammar as well as non-linguistic element. Students do exercises proposed by the teacher on this phase. Before transcription, students watch or listen to audio-visual record once. During the second listening they are asked to repeat what they hear sentence by sentence. After this work, the transcription phase is starting. At this stage, audio visual recording is listened sentence by sentence or portions of records and students are asked to write down what they hear. The paper that we propose can use for this work.

After listening: At this stage transcription rearranged. Students are asked what they understand, what is relevant, what they learned.

As a result; at the introduction of consecutive or simultaneous translation studies, to use as a support to learn of the short-time recording film, video, conferences, presentations, audio-visual recording in the source language will contribute students to listen, understand, and interpret, to the development of skills such as decision-making. In the translation studies of teaching foreign languages, the transcription activities of the verbal element in audiovisual records makes students enable to aware the meaning of words in context or independently. Transcription activities will contribute to the development of writing skills. In particular, be aware of the verbal language functions discussed in the text will facilitate the transition to the next consecutive and simultaneous translation activities.

Keywords: Turkish Teaching to Foreigners, oral interpreting, audiovisual records, transcription

Turkish Studies

1. Giriş

İnsanlar arası iletişim aracı bağlamında dilin konuşma dili, yazı dili, işaret dili ve beden dili gibi çeşitli ifade şekilleri vardır. Vardar toplumsal nitelikli dilin birincil işlevini, insana özgü eklemli seslerle bir dilsel toplulukta bildirişim veya iletişim sağlamak diye nitelendirmektedir. Günlük hayatta iletişim daha çok sözel ifadeler aracılığıyla yapılan konuşmalar ile gerçekleştirilmektedir (Vardar: 2001:56). Yazılı iletişim ve okuma ihtiyaçlarının karşılanmasında sistematik görsel şekiller veya değişik alfabelerle oluşturulan yazı dili kullanılır. Bayrav'agöre yazı konuşma dilinin bir imgesi, seslerin grafiğiyle belirtilmesidir(Bayrav: 1998:14). Konuşma dili ile yazı dili arasında farklılıklar vardır. Yüz ifadesi, ahenk, vurgu konuşmada önemli yer tutar. Bunların görevlerini yazı dilinde, belli deyimler ve cümle yapıları yüklenir. Ancak yazı dili her zaman simgelerle (harfler ve noktalama işaretleri) konuşma dilinin ifadelerini, karşılıklarını, ses değerlerini bütün incelikleriyle ve tam manasıyla karşılayamaz.

Vendryes “görme dili” diye nitelendirdiği sözel dil dışındaki kullanımları sözlü dile yardımcı olarak nitelendirir ve sözlü dili, görme dilinden üstün tutar. Bu düşüncelerini şu şekilde dile getirmektedir: “Herkes konuşurken birtakım hareketler yapar; başın ve kolların hareketleri, yüzdeki çizgilerin türlü biçimlere girmesi, vücudun türlü durumlar alması anlatım dolu bir bütün meydana getirir. Her zaman sözle bir arada bulunur, bu hareketler söze destek olur. Hatta uzun bir konuşma kadar anlam dolu hareketler de vardır. Şüphesiz sözlü dil, görme dilini çok aşmıştır. Her duygunun, her düşüncenin hem çok çabuk ve aydınlık bir biçimde hem de en ince ayrıntılarına kadar ifade edilmesini sağlayarak kesin bir üstünlük elde etmiştir.” (Çev: Vardar: 2001:16).

2. Sözlü dil-Yazılı dil

Moirand sözlü dil ile yazılı dil tanımlarında konuşma dilinde iletilerin anlık aktarımı durumundan bahseder. Bu durumda konuşmacının karşısında bir alıcı (dinleyen) bulunur. Anlık etkileşimli bu süreçte iletiye cevap bulmak mümkündür. Ancak yazılı dilde iletinin alıcıya ulaşmasında bir erteleme söz konusudur. Sanal alıcılar vardır. Yine bu süreçte iletiye cevap gecikebilir, ertelenebilir veya olmayabilir. Anında etkileşim imkânsızlaşır(Moirand:1979:8).

Sözlü dil ve yazı dil kullanımları bakımından çeşitli farklılıklar gösterir. Yazılı dilin kendine has kuralları, dizilişi ve şekilleri vardır. Buna karşın sözlü dil bu kurallar bakımından daha esnek bir yapıdadır. Her zaman yazılı dildeki kurallara uymaz. Konuşma dilindeki ifadeler yazılı dile birebir aktarılamayabilir. Bunun çeşitli nedenleri vardır. Konuşma dili bazen yazı dilinden farklı dizilişlere sahip olabilir. Bir ifadenin söyleyişinde kısaltmalar ve ilaveler yapılabilir. Yazılı ve sözlü anlatım biçimleri arasında belli başlı dilbilimsel farklılıklar görülür. Bu farklılıklar kod, dil kullanımı, sözceleme durumu, iletişim, vurgu, kalıcılık, mekân ve zaman açısından ele alınabilir (Web1).

Özünü konuşma dili ile yazı dili arasındaki farklara değindiği çalışmasında, “konuşma dilinde sözün yanı sıra, dil dışı yapıların da anlam iletilisindeki etkilerinin görünmesine karşın, yazılı dilde dil dışı yapılar bulunmadığına” vurgu yapar. Yazı dilinin, harfler ve yazım kuralları ile tüm konuşma dilini yazılı ifade etmeye çalıştığını belirterek; yazarların yazılı ifadelerde günlük dildeki konuşmaların gerçekte işitildiği gibi yazılıp okunmasını sağlamak için çaba gösterdiğini belirtir. Bu eylemin “konuşma diliyle yazı dili arasındaki ayrımları olabildiğince ortadan kaldırmaya” yönelik olduğunu açıklar(Özünü: 2001:165,166).

Çeviri uygulamalarında sözlü dilin gözlemlenmesi ve değerlendirilmesi güçtür. Bu nedenle seslerin kayıt altına alınmasına ve bu kayıtların yordamlanmasına ihtiyaç duyulur. Bu süreçte gerek ana dil gerek yabancı dil çalışmalarında ifade ve söylemlerin değişik yönlerini bilmek gerekir. Bu konuda Baş ve Akturan bizlere söylemin çeşitli özelliklerini aktarmaktadır:

Turkish Studies

İçerik özellikleri: Söylem hangi kültüre aittir? Söylemin tarihî periyodu nedir? Söylem hangi sosyal durumda kullanılmaktadır? Konuşmacının niyeti, ilgisi ve amacı nedir?

Dil Bilgisi Özellikleri: Söylem standart bir dile mi sahiptir yoksa konuşmacı bazı bölgesel ya da sosyal diyalektler kullanmakta mıdır? Telaffuz ve kullanım, dilin kurallarına uygun mudur? Eğer varsa, ne tür gramatik eksiklikler vardır? Cümleler arasında ne tür anlam ilişkileri bulunmaktadır? Kullanılan sıfatlar, zarflar, bağlaçlar vb. nelerdir? Söylemin teması, amacı ve fikirleri nelerdir? Ve bunlar kelimelerle, cümlelerle nasıl ifade edilmektedir? Ne tür söylem özellikleri bulunmaktadır?

Diğer Yapısal Özellikler: Söylemin ne tür bir yapısı vardır? Tartışma, açıklama, karşılaştırma vb... Bu yapı söylemde nasıl organize edilmekte ve iletilmektedir? Söylemin stil özellikleri nelerdir? Cümlelerin uzunluğu, bütünlüğü, tamamlayıcılığı, tutarlılığı, karmaşıklığı, telaffuzu, vurgusu vb.

Etkileşimsel Özellikler: Söylemde kim, kime hitap etmektedir? Konuşmacı amacına ulaşmak için ne tür bir strateji izlemektedir? Ne tür bir rol ve statü farkı vardır?

Sunum Özellikleri: Yazım ya da ses özellikleri nelerdir? Ses yüksekliği, samimiyet, sıcaklık vb... H i t a p eden ve edilene karakterize eden yüz biçimi, mimikler, başın pozisyonu, yakınlık vb özellikler nasıldır? Hitabete ilişkin diğer özellikler nelerdir? Gülme, kızgınlık vb. (akt: Çelik ve Ekşi, 2008: 112)

Bu açıklamalardan sonra bir ifadenin söylenişindeki farklılıkların nedenleri şu başlıklar altında toplanabilir:

- Bölgesel nedenler
- Toplumsal nedenler
- Psikolojik nedenler
- İfade tarzları (ses tonu, ritim, müzikalite, yoğunluk, jest ve mimikler...)

Sözel dilin bu nedenlerle farklı dizilişleri, telaffuzları yabancı dil öğretiminde ifadelerin anlamlandırılması noktasında sorunlara yol açmaktadır. Çeviri etkinliklerinde çeviribilim uygulamaları bu tür sorunların aşılmasında kullanılması gereken çalışmalardandır. Görsel-işitsel kayıtların çevriyazı çalışmaları ile yazıya aktarımı emek isteyen, yoğun, zaman alıcı bir çalışmadır. Çevriyazı süreci sadece teknolojik imkânları kullanarak kayıt altına alınmış ses öğelerini yazıya aktarma değildir. Bu süreç dilin değişik öğelerini göz önünde bulundurarak yapılması gereken etkin bir analiz çalışmasıdır. Bu analiz çalışmaları dilbilim ve dilbilgisi (kelime yapıları, dilbilgisi kuralları...) bağlamında yapılır.

Baş ve Akturan'a göre söylem çözümlemesinde verilerin analizi üç aşamada gerçekleştirilir:

Yorumlama: Söylemdeki kelime anlamlarını, kelime içerisinde parçalara ayrılması ve bunların anlamlandırılmasını içerir. Bu bağlamda cümle veya cümleciklerin birbiriyle olan ilişkileri tanımlanmakta, söylemdeki kelimelerin sıraları ve söz dizinleri gruplandırılarak, metinde yer alan ifadenin anlamı bulunmaya çalışılmaktadır. Yorum, yalnızca kelimelerin anlamının ortaya konması değil, aynı zamanda kelimelerin, kelime gruplarının işlevlerinin ortaya konmasıdır. Bu aşamada kelime gruplarının toplumsal ilişkiler, cinsiyet ve grup üyeliği gibi diğer işlevsel yorumları da yapılır. Şayet veri toplama süreci, araştırmacı tarafından yürütüldüyse analiz aşamasında sadece cevaplar değil sorular dâhil tüm görüşme yorumlanmalıdır.

Yapılandırma: Bu aşamada parçalara ayrılan kelimelerin anlamları cümleler içerisinde önerilenler doğrultusunda yeniden düzenlenir. Başka bir deyişle, bu aşama, kelimelerin bellekte ilk bakışta var olan anlamının yeniden yapılandırılması ve yorumlanmasıdır. Burada, stratejik bir

Turkish Studies

yaklaşım ile yorumlanma sonucu ortaya çıkan önerinin önceki cümle veya cümlelerle olan ilişkileri, uyumu ortaya konmaktadır. Yorumlama sonucu ortaya çıkan öneriler iletinin en başında bir cümle ya da kelime ile ilişkilendirilerek söylemdeki anlam yeniden oluşturulur.

Makro yapılandırma: Araştırma konusu ve amacı doğrultusunda, bir söylemden birtakım makro düzeyde çıkarımlar yapılmak istediği takdirde bu tür bir analize gidilebilir. Makro yapılandırma sürecinde, söylemde yer alan kelime veya cümlelerin küresel düzeyde nasıl önermeleri içerdiğinin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Söylemdeki bireye ilişkin anlatıların makro boyuta taşınması söz konusudur. Bir başka deyişle, bu aşama verilen mesajın makro düzeyde algılanmasını ve anlamlandırılmasını kapsamaktadır (akt : Çelik ve Ekşi, 2008 : 111-112).

3. Sözel Standart Yazı Diline Aktarma-Çevriyazı Süreci

Sinema, film ve ses kayıtlarında kullanılan altyazı, seslendirme ve dublaj çevirisi görsel-ışitsel çevirideki çalışma alanlarından biridir. Görsel-ışitsel çeviri, sesli filmlerin artmasıyla bir ihtiyaç hâline gelmiştir. Teknolojik gelişmelere paralel olarak alt yazı, seslendirme ve dublaj çalışmaları da ivme kazanmıştır. Sözel ifadelerin yazılı çevirisinin yapılması bu sürecin sadece bir bölümüdür. Bu çeviriler teknik işlemler yardımıyla sesle birleştirilerek eş zamanlı ekrana yansıtılır. Bazen ekranda konuşulan sözlerin eş zamanlı olarak yansıtılması mümkün olmayabilir. Görüntü, ses ve yazının eş zamanlı ilerlemesinden dolayı çevirmenler bağlama uygun değişikliklerle kısaltma, gruplama ve değişiklik yapma durumunda kalırlar. Çalışmanın hazırlanması sürecinde sinema, film ve ses kayıtlarında da kullanılan altyazı, seslendirme ve dublaj çevirisi süreçlerinden yararlanılmıştır. Ancak, teknik çeviri süreçlerinden farklı olarak sözel ifadelerinin tümü kaynak dilde yazıya aktarılır. Ardından bu ifadelerin amaç dile çevirisi yapılır. Bu çalışmalar yabancı dil öğretimi süreci ile çevriyazı sürecini bağdaştırmaya yönelik hazırlanmıştır.

3.1. Ön Hazırlık

Bu aşamada öncelikle öğrencilerin seviyelerini belirlemek gerekir. Bunun için dört dil becerisine yönelik hazırlanmış veya öğretmen tarafından geliştirilecek dil düzeylerini ölçme değerlendirme çalışmaları gerçekleştirilebilir. Ardından öğrencilerin dil düzeylerine uygun görsel-ışitsel kayıtların taraması yapılır. Taramalar internet veya çeşitli veri tabanları aracılığıyla yapılabilir. Bu taramalar yapılırken öğrencilerin sosyo-kültürel yapıları, ilgi alanları gibi değişkenler göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin aşırı siyasi söylemler içeren bir kayıt sınıf ortamında kargaşaya yol açabilir ve çalışmanın ana fikrinden uzaklaşılabilir. Çevriyazı sürecinde kullanılmak üzere seçilecek kaydın 4 veya 5 dakikayı aşmayacak şekilde kısa süreli kayıtlardan seçilmesi ve hazırlanması gerekir. Uzun süreli bir kaydın 4 veya 5 dakikalık uygun bir bölümü de bu çerçevede hazırlanarak değerlendirilebilir. Bu çalışmalar için en az iki veya üç ders saati ayrılması tavsiye edilir. Bazı yayın, dizi ve filmlerin işitme engelliler için altyazılı hâli mevcuttur. Çalışmaların başlangıcında bunlardan örnekler gösterilebilir. Ancak bu altyazılı filmlerde de sözel ifadelerin hepsinin bire bir aktarılamamış olabileceğini de göz önünde bulundurmak gerekir.

3.2. Dinleme süreci

Dinleme süreci çalışmanın en önemli safhalarından biridir. Dinleme etkinliği yabancı dil öğretiminde dinlemeye hazırlık, dinleme ve dinleme sonrası olmak üzere üç aşamada gerçekleştirilir. Bizler bu aşamaları çevriyazı süreci özelinde çalışmalarımızda uyguladık.

Dinlemeye Hazırlık: Bu süreçte öğretmen öğrencilerinin dikkatini dinleyecekleri görsel-ışitsel kayda yoğunlaştırır. İçerikle ilgili çok genel bilgiler verir. Öğrencilerden süreç içinde beklentilerini açıklar, dinleme sırasında ve sonrasında yapılacak çalışmaları özetler. Bu aşamada öğrencilere çeşitli hazırlık soruları sorar. Böylece öğrencilerin dinleyip, izleyecekleri kayıta geçen

kelimelerin ne kadarını önceden öğrenmiş ne kadarını bu süreçte anlayabileceklerine yönelik de bir ön çalışma yapmış olur.

Dinleme: Öğrencilerin, gerek dilbilgisi gerekse dil dışı öğelerden faydalanarak görsel-işitsel kaydı genel olarak algıladığı ya da kavradığı süreçtir. Bu süreçte hazırlık safhasında öğretmen tarafından önerilen çalışmalar yapılır. Öğrencilerin eğlenerek dinleme ve anlama becerisi geliştirdikleri bir ortamın hazırlanması gerekir. Kayıtların çevriyazıya aktarılmasından önce kayıt öğrencilere bir kez dinletilir-izletilir. İkinci dinleme-izleme sırasında kayıtlar cümle cümle ya da kısım kısım ara vererek dinletilir ve öğrencilerden dinlediklerini, duyduklarını tekrar etmeleri istenir. Öğrencileri yanlış yapmaktan korkmamaları gerektiği konusunda cesaretlendirmek gerekebilir. Dinleme ve tekrar etme çalışmalarını uzun tutmamak gerekir. Burada en doğru ifadeyi mutlaka bulmak gibi bir zorunluluk yoktur. Önemli olan dikkatini vererek dinleme-izleme yapmak ve duyduğu ifadeyi anlamsız da olsa tekrar etmektir. İfadeyi tam anlamıyla söyleme kısa sürede edinilecek bir davranış değildir. Kelime hazineleri geliştikçe en doğru ya da doğruya en yakın ifadeyi bulma alışkanlığı gelişecektir.

Dinleme ve tekrar etme çalışmalarından sonra çevriyazı çalışmalarına geçilir. Bu aşamada kayıtlar cümle cümle veya kısım kısım ara vererek dinletilir ve öğrencilerden dinlediklerini, duyduklarını yazmaları istenir. Bunun için aşağıda önereceğimiz çalışma kâğıdı kullanılabilir.

Kaydı işleme (çevriyazı) ve çeviri süreci çalışma kâğıdı örneği

Nacar Logie (2013:457, 458) çevriyazı sürecini öğrencilerin seçtikleri görüntü-ses kaydını bir kez daha dinleme olanağı bulduklarını ve bu tekrar dinlemelerin yazma aşamasında, sözlü ifadede bir sözcenin ya da anlam gruplarının sınırlarının, sözün ritmi, ezgisi ve vurguları doğrultusunda nasıl belirlendiğinin öğrenciler tarafından daha iyi idrak etmelerine olanak sağladığını belirtir. Çalışma sırasında tam olarak aktarılan ifadeyi bulmak için öğrencilerin yazdıkları kontrol edilir. İfadeyi doğru aktaran bir öğrenciden, bu ifadeyi tahtaya yazması istenir. Eksik veya hatalı yazanlardan ifadeyi düzeltmeleri istenir. İlk denemede hiçbir öğrencinin doğru ifadeyi bulamaması durumunda kayıt teknik imkânları kullanarak yavaşlatılarak tekrar dinlenir. Doğru ifade yine bulunamaz ise kayıt daha da yavaşlatılarak dinlenir. Kayıtları yavaşlatarak dinletebilmek için VCL Player gibi görüntü, ses ve müzik oynatıcı programlar kullanılabilir. Doğru ifadeye yine de ulaşılamaz ise öğretmen ifadenin yazılışını öğrencilere sunar. Bu çalışmalar kaydın bitimine kadar cümle cümle devam ettirilir. Kayıta geçen ifadelerin tümü bu şekilde çevriyazıya aktarılmasıyla birlikte dinleme sonrası sürece geçilir.

ÇEVİRİYAZI			
Kaydın Adı :			
Konusu :			
Süre :			
Yayın bilgisi :			
<i>Kayıta geçen ifade (Cümle cümle)</i>	<i>Kaynak dilde düzenleme</i>	<i>Amaç dile (kendi diline) çevirme</i>	<i>Çeviri düzeltme</i>
1.			
2.			

Turkish Studies

Dinleme sonrası: Genel olarak öğrencilerin konu ile ilgili ne anladıkları, ne öğrendikleri, önemli olan noktaları, eksiklikleri, artı ve eksi yönleri noktasında bilgi, duygu ve hislerini paylaşma süreci olan bu aşamada öncelikle kayıta geçen ifadelerin çevriyazıları tekrar düzenlenir. Aktarımı yapılan her cümlenin standart yazı diline dönüştürülmesi çalışmaları bu aşamada yapılır. Standart Türkçe yazı diline aktarırken sözlü dilden yazılı dile geçiş yapılır.

Örnek: Sözlü dil	➔	Standart yazı dili
Evde napiyim , onlara mı ağlayım ?	➔	Evde ne yapayım , onlara mı ağlayayım ?
Kim ne yapıyor düşünene kadar ben de kendime bir ayrı yol çiziyim didim elli dört yaşından sonra.	➔	Kim ne yapıyor düşünene kadar ben de kendime bir ayrı yol çizeyim dedim elli dört yaşından sonra.

Sözlü dilden yazılı dile aktarım yapılırken, ifadelerin anlamlarını bozmayacak şekilde aşağıdaki başlık olarak verilmiş sıkça karşılaşılan yanlış kullanımlar göz önüne alınarak düzenlemeler yapılır.

- Özne eksikliği
- Yüklem eksikliği
- Tümleç eksikliği
- Özne yükle uyumsuzluğu
- Kelimenin yanlış yerde kullanımı
- Kalıplaşmış ifadelerin, atasözleri ve deyimlerin bozulması
- Anlamca çelişen kelimelerin kullanılması
- Gereksiz kelime kullanımı ve kelime tekrarları
- Ek eksikliği
- Ek fiil eksikliği
- Anlam belirsizliği
- Çatı uyumsuzluğu
- Tamlama yanlışı

Örnek: Yanlış kullanım	➔	Düzenlenmiş hali
Su uyur, fitneciler uyumaz.	➔	Su uyur, düşman uyumaz.
Bu iki düşünce arasında nüans farkı var.	➔	Bu iki düşünce arasında fark var.

Bu işlemlerin ardından çeviri çalışmalarına geçilir. Çeviri etkinliğinde yazıya aktarımı yapıp düzenlenen cümleler, çalışılacak malzemeyi oluşturur. Çeviri çalışmalarında öğrencilerden ister sözlüklerden isterse diğer başvuru kaynaklarından yararlanarak cümleleri bağlamına en uygun şekilde kendi diline aktarması istenir. Gerekli görülürse bazı kelime, yapı ve kalıpların çevirisi öğrencilere önceden verilebilir. Bir önceki çevri yazı uygulamalarındaki sürece benzer bir yol takip edilir. Öğrenciler Türkçe ifadelerin en uygun çevirisini kendi dillerine yapmaya çalışır. Öğretmen yapılan çevirileri kontrol eder. Sınıfça hangi çeviri veya çevirilerin anlamı karşılayabileceği değerlendirilir. Uygun çeviri ya da çeviriler tahtaya yazılır. Bu şekilde tüm metnin cümle cümle çevirisi ve düzenlemeleri yapılarak süreç devam eder. Bu çalışma sonunda öğrencilerle konu ile ilgili duygu ve düşünceleri, ne öğrendikleri, önemli gördükleri noktaları, artı ve eksi yönleri noktasında bilgi paylaşımı yapılır.

4. Örnek Uygulama: Yol Arkadaşım

Kaydın Tanıtımı

Adı: Yol Arkadaşım (23. Bölüm)

Konusu: Aksaray İli Güzelyurt ilçesini tanıtan bir gezi programı

Süre: 40 dakika (İlk 6 dakikalık kısım üzerinde çalışılmıştır.)

Yayın bilgileri: TRT

İnternet sitesi: <http://www.trt.net.tr>

Erişim tarihi: 20.10.2014

4.1. Kaydın çevriyazısı (İlk 6 Dakikalık Kısım)

Sunucu(S): Şehirlerin hikâyesini insanlar besler; Aksaray Güzelyurt'ta Dürdane Teyze elli yaşına kadar rençperlik yapmış, tarla işleriyle uğraşmış. Elli yaşından sonra ise çini ustalığına merak salmış. Şimdi Dürdane Teyzenin yanına **gidicem**; neden elli yaşından sonra çini ustalığına merak saldığını **dinlicem** hem de Güzelyurt'u onunla birlikte **gezicem**. Buyurun.

Sunucu: Dürdane Teyze? Güzelyurt'ta bir çini ustası, bir hanımefendi Dürdane Teyzem. Dürdane Teyzem şimdi Güzelyurt denilince, şimdi hani **böle** Çini ustası filan... Hemen sen **söyleniyosun**.

Dürdane Teyze(DT): Çünkü elli dört yaşından sonra **örendim** de ondan.

Sunucu: Şimdi tam da onu **dicektim** Dürdane teyze; yani elli yaşına kadar rençperlik yapmışsın, tarla tapan işleri, eh tabi ev hanımlığı **dimi** bir yandan da.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/3 Winter 2016

DT: Evet

Sunucu: Elli yaşından sonra nerden geldi aklına? “Heyt!” dedin; “Ben bırakıyorum tarla tapan bağ bahçe işini de, çiniye merak salıyorum, çini ustası **olcam**.” Nerden aklına geldi?

DT: Beş tane çocuğu büyüttüm, eh çocuklarda işini buldu gitti. Evde **napiyim** onlara mı **ağlayım**? Çocuklarım gitti, oturuyor. Kim ne yapıyor düşünene kadar bende kendime bir ayrı yol **çiziyim** dedim elli dört yaşından sonra. Çocuklar işini buldu herkes kendi yerinde keyfinde; bende dedim **gidim** bir **gomşu** gidiyordu. Nereye **gidiyon**? Çiniye! Biz çini dediği zaman bundan altı sene önce hiç bir şey anlamıyorduk, biz bilmiyorduk çünkü çini. Gel bir gün otur da gör dedi bana. Bende o oturmayla altı senedir oturuyorum Halk Eğitimin yerinde. Kolay oldu desem yalan söylerim, kolay yapılacak iş değil ki. Çok ince, çok sabır işi, sakın, kafa sakın olacak. Elin şöyle fırçayı tuttuğun zaman elin titremeyecek. Şimdi ben hocamın yanına geldim, hocam bana defter kalem verdi. “**Bişeyler** karala buraya” dedi. Oraya yapınca “Teyze yanıma gelir misin?” dedi. “Sen bana sabreder misin? Ben çok konuşurum” dedim. **İderim** dedi. O **oturuşumunan** işte... Allah razı olsun hepsinden yani. **Herkezten** yani, bütün büyüklerimizden sabırla beni getirdiler. Hep o zaman gençti yanımızdaki talebeler. En büyükleri bendim. Onlar bana dedi ki, yaşlı teyze evinde otursun biz **burda** rahat olamıyoruz. Bende onlara tek bir kelime dedim; “Rahat itmek istiyorsanız evinizde oturun”. Bayanlar evlerinde kapalıydı utanırlardı. Bizim bayanlar gitmezdi öyle yerlere. Ben gittim ben yaştan... Hiç çıkmazlardı bizim **burda** bayanlar fazla çıkmaz sadece pazara çıkarlar. Ben altı senedir gittim geldim için çarşında içinden geçtim, bizim bayanlar çarşının içinden geçmez arka sokaklardan dolanırlar. Arka sokaktan da Allaha şükür utanacak **bişi** yapmıyoruz, iş yapıyoruz. Bende o işinde emeğinde karşılığını almak için bayanları davet ettim.

Sunucu: Ne dediler Dürdane Teyze, öyle kolayda değildir. Hadi Ayşe gel, Hadi Fatma gel. Gelmezler.

DT: Ben şimdi... Gelmezler, ben gide gele, birazda kazandığımı söyledim. Kazanıyorum da dedim. Beyim emekli ama beyimin emeklisi evi anca geçindirir. Bizim kendimize ait bir bayanın hiç istediği yok mu? Var. Bizde her şeyi isteriz. Allah bizi yaratmış ama her şeyden mahrum yaratmamış. Biz de de her şey ortak beyimle ama **bi** beyimin emekliliği var başka bir gelir kaynağımız yok.

S: Dediğin gibi hani kadının da kendi hani parası olursa harcar güzelce.

Hıh, tabi cebinde kendi bir liran oldu da acıktığın zaman **bi** tane simit aldın mı ne mutlu sana. Çok sevdim, insan yaptığı işi severse öyle **bişiy** düşünmez. Ortamı sevdim, büyüklerimizi sevdim. Bizlere **ii** davrandılar. Hocamızı sevdim. **Bi** insan **zate** yaptığı işte hocasına bağlı olursa o işi **yapamıyacak** diye **bi** şey yok. Annem **bi** yere gitmiş gezmeye Ankara’ya, yolu bulamamış. **Ordan** geldi annem. Cumhuriyet Bayramı geçmişti. **Bi** müdür beye rica etti. Beni okula yazdırdı. On yaşındaydım. Benim **emsalların** dörde gidiyordu o zaman, üçe gidiyordu. Ben daha bire gidiyordum. Ama yılmadım. Bana her şeyi **sölerlerdi**, hiç aldırılmazdım. Söyleyin durun. Ben **okuyacam** dedim.

S: Dürdane Teyzecim.

DT: Efendim.

DT: Şimdi seninle ben, yönetmenimiz izin verse akşama kadar otururum **burda**. Başka da **bi** yer çekmem.

DT: Çekeriz Güzelyurt’un görülecek yerleri var. Güzelyurt’un görülecek, gezilecek, **turislik**

(Sunucu güler)...

Çok güzel yerler var.

Turkish Studies

DT: Yerli yabancı her yere açık yerleri var. Şimdi seninle oraları **geziceik**.

Sunucu: Doğru **söylüyorsunuz**. Atölyeye **gidicez** zaten. Seni bu çinileri işlerken...

DT: Şimdi çini atölyesine **bi** gidelim de. **Ordan** da

Sunucu: Giderken de geze geze gideriz.

DT: Tabi, oraya giderken de Güzelyurt'u tanıtalım.

Yol arkadaşım şahane. Hadi Dürdane Teyzem.

4.2. Metin işleme ve çeviri süreci

ÇEVİRİYAZI			
<i>Kayıta geçen ifade (Cümle cümle)</i>	<i>Kaynak dile düzenleme</i>	<i>Amaç dile (kendi diline) çevirme</i>	<i>Çeviri düzeltme</i>
Sunucu(S): Şehirlerin hikâyesini insanlar besler.	Sunucu(S): Şehirlerin hikâyesini insanlar besler.	People feed the story of the city.	
Aksaray Güzelyurt'ta Dürdane Teyze elli yaşına kadar rençperlik yapmış, tarla işleriyle uğraşmış.	Aksaray Güzelyurt'ta Dürdane Teyze elli yaşına kadar rençperlik yapmış, tarla işleriyle uğraşmış.	Dürdane aunt made farming and she worked on his land before the age of fifty.	Dürdane aunt farmed and she worked on his land until the age of fifty.
Elli yaşından sonra ise çini ustalığına merak salmış.	Elli yaşından sonra ise çini ustalığına merak salmış.	After the age of fifty he had an interest in pottery-making mastery	She had an interest in ceramics mastery after the age of fifty.
Şimdi Dürdane Teyzenin yanına gidicem .	Şimdi Dürdane Teyzenin yanına gideceğim .		
Neden elli yaşından sonra çini ustalığına merak saldiğını dinlicem hem de Güzelyurt'u onunla birlikte gezicem .	Neden elli yaşından sonra çini ustalığına merak saldiğını dinlevereğim hem de Güzelyurt'u onunla birlikte gezeceğim .		
Buyurun.			
Dürdane Teyze ? Güzelyurt'ta bir çini ustası, bir hanımefendi Dürdane Teyzem.			
Dürdane Teyzem şimdi Güzelyurt denilince, şimdi hani böle Çini ustası filan... Hemen sen söleniyosun .	Dürdane Teyzem şimdi Güzelyurt denilince, şimdi hani böyle Çini ustası filan... Hemen sen söleniyorsun .		
Dürdane Teyze(DT): Çünkü elli dört yaşından sonra örendim de ondan.	Çünkü elli dört yaşından sonra öğrendim de ondan.		

Turkish Studies

S: Şimdi tam da onu dicetim Dürdane teyze.	S: Şimdi tam da onu diyecektim Dürdane teyze.		
Yani elli yaşına kadar rençperlik yapmışsın, tarla tapan işleri, eh tabi ev hanımlığı dimi bir yandan da.	Yani elli yaşına kadar rençperlik yapmışsın, tarla tapan işleri, eh tabi ev hanımlığı değil mi bir yandan da.		
DT: Hı hı evet.			
Elli yaşından sonra nerden geldi aklına?			
“Heyt!” dedin; “Ben bırakıyorum tarla tapan bağ bahçe işini de, çiniye merak salıyorum, çini ustası olcam. ”	“Heyt!” dedin; “Ben bırakıyorum tarla tapan bağ bahçe işini de, çiniye merak salıyorum, çini ustası olacağım. ”		
Nerden aklına geldi?	Nereden aklına geldi?		
DT: Beş tane çocuğu büyüttüm, eh çocuklarda işini buldu gitti.			
Evde napiyim , onlara mı ağlayım?	Evde ne yapayım , onlara mı ağlayayım?		
Çocuklarım gitti, oturuyor.			
Kim ne yapıyor düşünene kadar ben de kendime bir ayrı yol çiziyim didim elli dört yaşından sonra.	Kim ne yapıyor düşünene kadar ben de kendime bir ayrı yol çizeyim dedim elli dört yaşından sonra.		
Çocuklar işini buldu, herkes kendi yerinde keyfinde.			
Bende dedim gidim bi gomsu gidiyordu.	Bende dedim gideyim bir komşu gidiyordu.		
Nereye gidiyon? Çiniye!	Nereye gidiyorsun? Çiniye!		
Biz çini dediği zaman bundan altı sene önce hiç bi şey anlamıyorduk.	Biz çini denildiği zaman bundan altı sene önce hiç bir şey anlamıyorduk.		
Biz bilmiyorduk çünkü çini.			
Gel bir gün otur da gör dedi bana.			
Bende o oturmayla altı senedir oturuyorum Halk Eğitimin yerinde.			
Kolay oldu desem yalan söylerim.	Kolay oldu desem yalan söylerim.		
Kolay yapılacak iş değil ki.			
Çok ince, çok sabır işi, sakın, kafa sakın olacak.	Çok ince, çok sabır işi ve kafa sakın olacak.		

Turkish Studies

Elin şöyle fırçayı tuttuğun zaman elin titremeyecek.	Şöyle fırçayı tuttuğun zaman elin titremeyecek.		
Şimdi ben hocamın yanına geldim, hocam bana defter kalem verdi, bi şeyler karala buraya dedi.	Şimdi ben hocamın yanına geldim, hocam bana defter kalem verdi, bir şeyler karala buraya dedi.		
Oraya yapınca “Teyze yanıma gelir misin?” dedi.			
“Sen bana sabreder misin? Ben çok konuşurum” dedim.			
“ İderim ” dedi. O oturusumunan işte...	“ Ederim ” dedi. O oturusumla işte...		
Allah razı olsun hepsinden yani.			
Herkezen yani, bütün büyüklerimizden sabırla beni getirdiler.	Herkesten yani, bütün büyüklerimizden sabırla beni getirdiler.		
Ben , hep o zaman gençti yanımızdaki talebeler.	Hep o zaman gençti yanımızdaki talebeler.		
En büyükleri bendim.			
Onlar bana dedi ki, yaşlı teyze evinde otursun, biz burda rahat olamıyoruz.	Onlar bana dedi ki, yaşlı teyze evinde otursun, biz burada rahat olamıyoruz.		
Bende onlara tek bir kelime dedim: Rahat itmek istiyorsanız evinizde oturun.	Bende onlara tek bir kelime dedim: Rahat etmek istiyorsanız evinizde oturun.		
Bayanlar evlerinde kapalıydı, utanırlardı.			
Bizim bayanlar gitmezdi öyle yerlere.			
Ben gittim ben yaştan...	Ben gittim.		
Hiç çıkmazlardı bizim burda bayanlar fazla çıkmaz.	Hiç çıkmazlardı bizim burada bayanlar fazla çıkmaz.		
Sadece pazara çıkarlar.			
Ben altı senedir gittim geldim çarşında içinden geçtim.	Ben altı senedir gittim geldim çarşının içinden geçtim.		
Bizim bayanlar çarşının içinden geçmez arka sokaklardan dolanırlar.			
Arka sokaktan da Allaha şükür utanacak bişi yapmıyoruz, iş yapıyoruz.	Arka sokaktan da Allaha şükür utanacak bir sey yapmıyoruz, iş yapıyoruz.		
Ben de o işinde emeğinde karşılığını almak için bayanları davet ettim.	Ben de o işte çalışıp emeklerinin karşılığını almaları		

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/3 Winter 2016

	için bayanları davet ettim.		
S: Ne dediler Dürdane Teyze?			
Öyle kolayda değildir.			
Hadi Ayşe gel, hadi Fatma gel, gelmezler.			
DT: Ben şimdi... Gelmezler, ben gide gele, birazda kazandığımı söyledim.			
Kazanıyorum da dedim.			
Beyim emekli ama beyimin emeklisi evi anca geçindirir.			
Bizim kendimize ait bir bayanın hiç istediği yok mu? Var.			
Biz de her şeyi isteriz.			
Allah bizi yaratmış ama her şeyden mahrum yaratmamış.			
Biz de de her şey ortak beyimle ama bi beyimin emekliliği var.	Biz de de her şey ortak beyimle ama bir beyimin emekliliği var.		
Başka bir gelir kaynağımız yok.			
S: Dediğin gibi hani kadının da kendi hani parası olursa harcar güzelce.			
DT: Hıh, tabi cebinde kendi bir liran oldu da acıktığın zaman bi tane simit aldın mı ne mutlu sana.	DT: Hıh, tabi cebinde kendi bir liran olursa acıktığın zaman bir tane simit aldın mı ne mutlu sana.		
Çok sevdim, insan yaptığı işi severse öyle bisiy düşünmez.	Çok sevdim, insan yaptığı işi severse öyle bir şey düşünmez.		
Ortamı sevdim, büyüklerimizi sevdim.			
Bizlere ii davrandılar.	Bizlere iyi davrandılar.		
Hocamızı sevdim.			
Bi insan zate yaptığı işte hocasına bağlı olursa o işi yapamıyacak diye bi şey yok.	Bir insan zaten yaptığı işte hocasına bağlı olursa o işi yapamayacak diye bir şey yok.		
Annem bi yere gitmiş gezmeye Ankara'ya, yolu bulamamış.	Annem bir yere gitmiş gezmeye Ankara'ya, yolu bulamamış.		
Ordan geldi annem. Cumhuriyet Bayramı geçmişti.	Oradan geldi annem. Cumhuriyet Bayramı geçmişti.		
Bi müdür beye rica etti.	Bir müdür beye rica etti.		
Beni okula yazdırdı.			

Turkish Studies

On yaşımdaydım.			
Benim emsallarım dörde gidiyordu o zaman, üçe gidiyordu dedim.	Benim emsallerim dörde gidiyordu o zaman, üçe gidiyordu dedim.		
Ben daha bire gidiyordum.			
Ama yılmadım.			
Bana her şeyi sölerlerdi , hiç aldırmazdım.	Bana her şeyi söylerlerdi , hiç aldırmazdım.		
Söyleyin durun, ben okuyacam dedim.	Söyleyin durun, ben okuyacağım dedim.		
S: Dürdane Teyzecim.			
DT: Efendim.			
S: Şimdi seninle ben, yönetmenimiz izin verse akşama kadar otururum burda .	S: Şimdi seninle ben, yönetmenimiz izin verse akşama kadar otururum burada .		
Başka da bi yer çekmem.	Başka da bir yer çekmem.		
DT: Çekeriz Güzelyurt'un görülecek yerleri var.			
Güzelyurt'un görülecek, gezilecek, turislik çok güzel yerler var.	Güzelyurt'un görülecek, gezilecek, turistik çok güzel yerler var.		
Yerli yabancı her vere açık yerleri var.	Yerli yabancı herkese açık yerleri var.		
Şimdi seninle oraları geziceik .	Şimdi seninle oraları gezeceğiz .		
S: Doğru söylüvosun .	S: Doğru söylüyorsun .		
Atölyeye gidicez zaten.	Atölyeye gideceğiz zaten.		
Seni bu çinileri işlerken...			
DT: Şimdi çini atölyesine bi gidelim de. Ordan da	DT: Şimdi çini atölyesine bir gidelim de. Oradan da		
Sunucu: Giderken de geze geze gideriz.			
DT: Tabi, oraya giderken de Güzelyurd'u tanıtalım.			
S: Yol arkadaşım şahane. Hadi Dürdane Teyzem.			

Metin işleme süreci öğrenilen bütün dil yeterliliklerinin, dil becerilerinin hayata geçirildiği etkin kullanıldığı bir süreç olarak kullanılmalıdır. Bu süreçte öğrenci, kelime bilgisinden tutun dil bilgisine hâkimiyeti, telaffuz becerisi, dinleme, okuma, yazma, konuşma yetisi gibi tüm alanlarla ilgili yeteneklerini sergileyebilir ortaya koyabilir. Bu çalışmalarda öğrenciler kendi eksiklerini görebilir, eksiklerini bireysel veya yardım alarak düzeltebilir. Artık “teknoloji çağı” olarak anılan günümüzde yabancı dil eğitiminde hedef kitlenin yapısı değişmiş, eskiye nazaran daha farklı

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/3 Winter 2016

hedefleri olan, farklı alışkanlıkları olan dolayısıyla farklı öğrenme biçimlerine sahip bireyler ortaya çıkmıştır. Değişen onca alışkanlık, hedef ve öğrenme biçimi, eğitimde kullanılacak araç, gereç ve yöntemleri doğrudan etkilemiştir. Tablet, akıllı telefon vb. cihazlar günlük hayatta yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Eğitimin çeşitli alanlarında da bu cihazlar bir yardımcı eğitim araç gereci olarak kullanılm alanı bulmaktadır. Dil öğrenenler, bu tür araçlarla web 2.0 ağ bağlantıları yardımıyla sosyal medya, interaktif sözlükler, web sayfaları kullanarak bilgiye ulaşır, bilgiyi ve becerilerini bu kanallarla geliştirebiliyorlar. Gerek gurup çalışmalarında gerek bireysel etkinliklerde eksikliklerini gidermek üzere öğrencileri bu tür teknolojik imkânlardan faydalanacakları ortamlar da hazırlanmalıdır.

5. Sonuç

Ardıl veya eş zamanlı çeviri eğitimine girişte kaynak dilde kayda alınan kısa süreli film, video, konferans, sunum gibi görsel-ışitsel kayıtların öğrenmeye destek amaçlı kullanılması öğrencilerin dinleme, anlama, yorumlama, karar verme gibi becerilerini geliştirmeye katkı sağlayacaktır. Yabancı dil öğretiminde çeviri uygulamaları çalışmalarında görsel-ışitsel kayıtlardaki sözel öğelerin yazıya aktarılması etkinlikleri kelimelerin bağımsız veya bir bağlam içinde anlamlarının değiştiğini fark edebilmelerine imkân sağlayacaktır. Bu çalışmalar sırasında öğrenilen dilde yapılan çevriyazı çalışmaları yazılı anlatım ve yazma becerilerinin geliştirilmesine de katkı sağlayacaktır. Süreçte ana diline yaptığı yazılı çeviriler hem yazılı çeviri becerisini geliştirmesine olanak sağlayacak hem de sözlü çeviri aşamasında ön hazırlık olacaktır. Yine bu süreçte yapılan dinleme etkinlikleri sözel ve yazılı dil arasında bağ oluşturmaktan ziyade etkili bir dinleme alışkanlığı edinilmesinde önemli bir araç olacaktır. Zira sözlü çeviri yapma, özellikle etkin bir dinleme yönteminin geliştirilmesiyle mümkün olacaktır. Özellikle sözelden yazıya geçiş sürecinde irdelenen dil işlevlerinin fark edilmesi sonraki ardıl ve eş zamanlı çeviri etkinliklerini kolaylaştıracaktır. Dinlediklerini anlamlandırma çalışmalarının yeterince geliştirilmesi neticesinde ardıl ve eş zamanlı çeviri çalışmalarına ilk adım atılır. Bu çalışmalar sırasında da yine kaynak dilde kayda alınan kısa süreli film, video, konferans, sunum gibi görsel-ışitsel kayıtlar en önemli desteklerden biri olacaktır.

KAYNAKÇA

- Bayrav, S. (1998)Yapısal Dilbilimi, Multilingual, İstanbul.
- Çelik, H. & Ekşi, H. (2008) Söylem Analizi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi. Sayı 27. Cilt I sf 99-117
- Moirand, S. (1979) Situations D'Écrit- Compréhension/production en français langue étrangère, CLE International, Paris.
- Nacar Logie, N. (2013) Fransızca Öğretmen Adaylarında Sözlü Söylem Becerilerinin İyileştirilmesi, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/10 Fall 2013, p. 451-458, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, Doi Number: 10.7827/TurkishStudies.5939, Ankara-Turkey
- Özünü, Ü, (2001) Edebiyatta Dil Kullanımları, Multilingual, İstanbul.
- Vardar, B. (2001) Dilbilimin temel kavram ve ilkeleri, Multilingual, İstanbul.
- Vendryes, J.V. (2001) Dil ve Düşünce, Çev: Berke Vardar, Multilingual, İstanbul.
- Web1:<http://www.bilgicik.com/yazi/yazili-anlatim-ile-sozlu-anlatim-arasindaki-farklar/>

Web2:<http://www.trt.net.tr/Anasayfa/vod.aspx?tur=tv&sk=6f0209c5-bc9f-439f-a79b-15a2a76509cd&sg=645bf392-3e1c-4513-968f-6a612598cd35&sm=fa19faa4-e567-4d4d-882f-9cf8c9609c18>

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

Coşkun, O. (2016). “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Görsel-İşitsel Kayıtlarla Çevriyazı Uygulamaları / Interpretation Applications with Audiovisual Records in Turkish Teaching to Foreigners: Transcription Process”, *TURKISH STUDIES -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, ISSN: 1308-2140, (Prof. Dr. Hayati Akyol Armağanı), Volume 11/3 Winter 2016, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9418>, p. 661-678.